C U R T E A D E A P E L B Ă L Ț I

Dosarul nr. 21rji-315/2024 Judecătoria Edineț sediul Briceni
1-24002495-03-21rji-22042024 Judecător: Ghenadie Comerzan

D E C I Z I E
În numele Legii

30 mai 2024 mun. Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Bălți,

În componența:

Președintele ședinței de judecată, judecătorul Ghenadie Liulca

Judecătorii Viorel Pușcaș

Oleg Moraru

a judecat în ședință de judecată în ordine de recurs recursul directorului Penitenciarului nr. 2 Lipcani Andrei Socol declarat împotriva încheierii judecătoriei Edineț sediul Briceni din 23 februarie 2024 adoptate în limitele plângerii depuse de condamnatul Culacov Vadim împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ținând cont de actele cauzei, Colegiul penal al Curții de Apel Bălți,-

C O N S T A T Ă:

La data de 04 ianuarie 2024 în judecătoria Edineț sediul Briceni a fost înregistrată plângerea condamnatului Culacov Vadim împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, solicitând constatarea condițiilor de detenție inumane și reducerea pedepsei potrivit prevederilor art. 473^4 Cod de procedură penală.

Prin încheierea judecătoriei Edineț sediul Briceni din 23 februarie 2024 a fost admisă plângerea condamnatului Culacov Vadim împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

S-a constatat faptul că, Culacov Vadim a fost deținut în perioada 12.05.2023-02.10.2023 în Penitenciarul nr. 11 Bălți în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în total o perioadă de 143 zile în calitate de condamnat.

În condițiile art. 473^4 alin. (4) CPP, s-a redus pedeapsa condamnatului Culacov Vadim cu 15 zile pentru perioada de 143 zile în care acesta s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 11 Bălți în calitate de condamnat, cu calcularea a 1 (una) zi de reducere pentru 10 (zece) zile de detenție.

S-a constatat faptul că, Culacov Vadim a fost deținut în perioada 02.10.2023-25.01.2024 în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în total o perioadă de 115 zile în calitate de condamnat.

În condițiile art. 473^4 alin. (4) CPP, s-a redus pedeapsa condamnatului Culacov Vadim cu 12 zile pentru perioada de 115 zile în care acesta s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în calitate de condamnat, cu calcularea a 1 (una) zi de reducere pentru 10 (zece) zile de detenție.

Termenul pedepsei definitive stabilite lui Culacov Vadim prin sentința Judecătoriei Edineț sediul Briceni din 18.04.2023 cu închisoare pe un termen de 2 (doi) ani s-a redus cu 27 zile.

S-a obligat administrația instituțiilor penitenciare nr. 11 Bălți și nr. 2 Lipcani, potrivit art. 473^4 alin. (3) Cod de procedură penală, să înlăture condițiile precare de detenție în termen de 15 zile, după expirarea căruia instituția penitenciară informează instanța de judecată despre executarea încheierii.

Împotriva încheierii judecătoriei Edineț sediul Briceni din 23 februarie 2024 a declarat recurs directorul Penitenciarului nr. 2 Lipcani Andrei Socol, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie respinsă ca neîntemeiată plângerea condamnatului Culacov Vadim.

În argumentarea recursului s-a invocat că, judecătorul de instrucție în partea constatării condițiilor de detenție în Penitenciarul nr. 11 Bălți și în Penitenciarul nr. 2 Lipcani a examinat cauza formal, în lipsa unei aprecieri obiective a aspectelor de fapt și de drept, în lipsa unei analize complete, în ansamblu și sub toate aspectele a împrejurărilor cazului, menționând că în raportul prezentat a anexat probe ce dovedesc cu certitudine că condamnatului Culacov Vadim în Penitenciarul nr. 11

Bălți și în Penitenciarul nr. 2 Lipcani i-au fost acordate condiții satisfăcătoare de detenție.

În temeiul art. 447 alin. (2) Cod de procedură penală, respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă părțile nu au făcut uz de dreptul lor procedural și nu au prezentat referință, fapt ce nu împiedică instanței examinarea recursului în baza probelor anexate la dosar.

Examinând încheierea atacată prin prisma motivelor de recurs invocate, cercetând materialele cauzei, Colegiul penal al Curții de Apel Bălți consideră necesar de a respinge recursul declarat de directorul Penitenciarului nr. 2 Lipcani Andrei Socol ca fiind nefondat reieșind din următoarele considerațiuni.

În conformitate cu art. 437 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, pot fi atacate cu recurs alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.

Conform art. 448 alin. (1) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs.

Potrivit art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menţinînd hotărîrea atacată, dacă recursul este nefondat.

În susținerea soluției adoptate Colegiul penal reține că, potrivit art.469 alin. (1) pct.17[1]) Cod de procedură penală, la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la constatarea condițiilor de detenție a condamnaților.

Din materialele cauzei penale instanța de fond a reținut că, Culacov Vadim a fost condamnat prin sentința Judecătoriei Edineț sediul Briceni din 18.04.2023 în baza art. 186 alin. (2) lit. c), d) și art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 2 (doi) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis și amendă în mărime de 35000 lei, care urmează a fi executată de sine stătător.

La fel, din materialele dosarului se constată cu certitudine că Culacov Vadim în perioada 12.05.2023-02.10.2023 s-a deținut în Penitenciarul nr. 11 Bălți, iar în perioada 02.10.2023-25.01.2024 s-a deținut în penitenciarul nr. 2 Lipcani în calitate de condamnat.

În speță, Colegiul penal reține că în plângerea înaintată s-a solicitat constatarea aflării condamnatului Culacov Vadim în detenție în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr. 11 Bălți și în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, cu reducerea pedepsei.

La soluționarea plângerii înaintate Colegiul penal reține că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei, că articolul 3 al Convenției consfințește una din cele mai fundamentale valori ale unei societăți democratice. Acesta interzice, în termeni absoluți, tortura şi tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanțe şi de comportamentul victimei *(cauza Mozer c. Republicii Moldova şi Rusiei, 23 februarie 2016, § 117; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 2011, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62).*

La constatarea condițiilor de detenție instanța națională va ține cont de faptul că, maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidența articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanțele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătății victimei *(cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63).*

Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deținută în condiții care sunt compatibile cu respectarea demnității sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferințe sau dureri de o intensitate care să depășească nivelul de suferință inerent detenției şi că având în vedere exigențele detenției, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenței medicale necesare *(cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94).*

Atunci când sunt evaluate condițiile de detenție, trebuie luate în considerație efectele cumulative ale acestor condiții, precum şi durata detenției *(cauza Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80).*

În acest sens instanța de recurs reține că, în cererea depusă s-a invocat aflarea condamnatului pe parcursul unei perioade de timp în Penitenciarul nr. 11 Bălți și în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în condiții inumane și degradante, care sunt contrare prevederilor art. 3 CEDO.

Potrivit raportului administrației Penitenciarului nr. 2 Lipcani se invocă că, Culacov Vadim s-a deținut în Penitenciarul nr. 11 Bălți și în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în condiții de detenție acceptabile, care au corespuns minimului necesar, ultimul nefiind marginalizat sub nici un aspect inuman si/sau degradant.

Astfel, cu referire la condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 11 Bălți s-a invocat faptul că, Culacov Vadim a fost deținut în următoarele celule:

- în celula nr. 35 în perioada de timp cuprinsă între 12.05.2023-18.05.2023, cu suprafața totală a spațiului de detenție de 13,86 m^2, unde blocul sanitar constituie 1,46 m^2, fiind amplasat la intrare în partea dreaptă a celulei, pereții acestuia fiind ridicaţi pînă la tavan, dotat cu ventilare artificială şi cu ușă. Dimensiunea geamului: 1,15 x 0,96 m. Cifra deținuților a variat între 2 și 3 persoane;

- în celula nr. 49 în perioada de timp cuprinsă între 18.05.2023-27.09.2023, cu suprafața totală a spațiului de detenție de 27,39 m^2, unde blocul sanitar constituie 1,64 m^2, fiind amplasat la intrare în partea dreaptă a celulei, pereții acestuia fiind ridicați pînă la tavan, dotat cu ventilare artificială şi cu uşă. Dimensiunile geamurilor: 1,18 x 1,15 m și 1,16 x 1,14 m. Cifra deținuților a variat între 11 și 13 persoane.

La fel, în raport s-a precizat că celulele corespund condițiilor de detenție, iluminarea în celule este asigurată natural prin intermediul geamurilor, precum şi artificial prin intermediul instalațiilor electrice dotate cu becuri puterea cărora e de 100W. Celulele sunt dotate cu prize la tensiunea 220W. Aerisirea în celule este asigurată prin intermediul geamurilor din celule care sînt utilate cu deschidere în două părţi şi oberliht, totodată, uşile celulelor sunt dotate cu vizor şi vizetă, care sînt folosite şi pentru aerisirea artificială a celulelor. Apa potabilă este asigurată în permanență. Celulele sînt conectate la sistemul centralizat de canalizare şi încălzire sezonieră. Pe perioada detenţiei în Penitenciarul nr. 11 Bălţi persoana vizată a fost asigurată cu toate produsele de igienă: săpun de toaletă, săpun de rufe, hârtie igienică, aparat de ras, periuţă şi pastă de dinţi, care sînt repartizate condamnaţilor. Anual este încheiat contract de prestare a serviciilor de deratizare şi dezinsecţie cu agenţi economici de profil, care prestează serviciile respective periodic şi la necesitate. Spălătoria este dotată cu o maşină de spălat pentru 27 kg de rufe, o maşină de spălat pentru 20 kg de rufe, o mașină de spălat pentru 18 kg de rufe şi o centrifugă pentru uscare a hainelor cu capacitatea de 100 kg. Pentru deținuți baia se petrece nu mai puţin de o dată pe săptămână, conform graficului stabilit. Pe perioada deținerii în Penitenciarul nr. 11 Bălţi deținutului i-a fost acordată plimbare zilnică în aer liber, în conformitate cu prevederile art. 215 Cod de executare, cu o durată de cel puțin 1 oră pe zi, în locuri special amenajate, conform graficului de plimbări a deținuților.

Cât privește condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 2 Lipcani s-a invocat faptul că, Culacov Vadim s-a deținut în perioada 02.10.2023-25.01.2024 în celula nr. 20, cu suprafața totală de 67,4 m^2, situată în sectorul de detenție nr. 2 a blocului locativ nr. 2, unde s-au deținut 25 persoane; iluminarea naturală este asigurată prin 4 geamuri de tip termopan, care se deschid pentru asigurarea ventilației naturale; iluminarea artificială se efectuează prin 4 corpuri de ilum; celula a fost și este în stare satisfăcătoare, reparație nu necesită, pereții celulei sunt tencuiți și vopsiți, reparația cosmetică a fost efectuată în semestrul 1 a anului 2021; încălzirea este asigurată prin sistemul centralizat de încălzire, celula fiind amenajată cu 4 calorifere de încălzit, în perioada rece a anului temperatura aerului în celulă se păstrează la un nivel nu mai mic de 18 ^{0}C. Celula este mobilată cu 25 locuri individuale de somn; 10 noptiere, 5 mese, 2 dulapuri, 4 scaune, 3 polițe de perete.

La fel, în raport se menționează că blocul sanitar (lavoar şi veceu) se află în încăperi separate, fiind amenajate cu teracotă pe podea şi pereți. În blocul locativ nr. 1 lavoarul este dotat cu 5 chiuvete cu robinete, oglindă mare, veceul este dotat cu 3 vase de closet separate cu pereți. Ventilarea se asigură atât natural prin deschiderea geamurilor, cît şi prin instalațiile de ventilare artificială. Asigurarea cu apă potabilă este diurnă, fiind furnizată din fântâna arteziană. Calitatea apei se verifică regulat de către laboratorul CSP Edineț, Ministerul Sănătății RM. Condamnații au acces liber și nelimitat la instalațiile sanitare. Fiecărui condamnat este asigurată posibilitatea de a face baia o dată pe săptămână cu apa caldă, conform graficului stabilit. Baia penitenciarului este situată în clădirea separată constituită din vestiar, dotat cu cuiere pentru haine, polițe, băncile de așezat, şi încăperea pentru spălare amenajată cu teracotă pe podea şi pereți, cu 10 dușe, cu 10 oglinzi cu polițe. Ventilarea este asigurată prin geamuri de tip termopan, totodată, funcționează sistem de ventilare artificială. Baia este conectată la sistem centralizat de apă şi canalizare. Spălarea rufelor personale şi lingeriei de pat a condamnaților se efectuează prin intermediul spălătoriei penitenciarului, care lucrează zilnic, cu excepția zilei de duminică, conform graficului stabilit, şi este dotată cu mașini de spălat de tip automat. Pe teritoriul penitenciarului sunt amenajate locuri speciale pentru uscarea rufelor condamnaților, inclusiv și în timp ploios. Condamnații sunt asigurați cu produse de igiena personală în limitele prevăzute de Hotărârea Guvernului nr. 609 din 29.05.2006 și sunt eliberate fiecărui condamnat sub semnătură prin actul de primire. Fiecare condamnat este dotat cu saltea, pernă şi plapumă. Lingeria de pat, îmbrăcămintea și încălțămintea se eliberează în caz de necesitate, la cererea condamnatului. Pe parcursul executării pedepsei condamnatul Lupașcu Nicolae a fost asigurat cu locul personal de dormit, noptieră, cuier de haine, saltea, pernă, plapumă. În ce privește starea sanitară a încăperilor se indică că, verificarea stării sanitare a încăperilor penitenciarului se efectuează regulat de către serviciul medical, iar conform prevederilor art. 242^1 pct. 5), 12) din Codul de executare, respectarea regulilor sanitaro-igienice, regulilor de igienă individuală şi colectivă în camera de deținere, respectarea indicațiilor medicului, precum menținerea curățeniei în încăperile de detenție şi de serviciu, la locul de muncă, aranjarea patului conform modelului stabilit după deșteptare şi efectuarea curățeniei în camera de detenție este o obligație imperativă a deținutului. Curățenia în celule se asigură de condamnații care locuiesc în celula respectivă. Curățenia în încăperile de folosință comună asigură condamnatul, care este antrenat la munca remunerată la deservirea gospodărească în funcție de măturător în sectorul respectiv, precum şi condamnații pe rând. Condamnații sunt regulat aprovizionați cu detergente şi inventarul necesar pentru păstrarea curățeniei în celule. Deratizarea şi dezinsectizarea încăperilor penitenciarului se efectuează trimestrial, precum şi suplimentar în cazul necesității. În ce privește alimentația se indică că,

alimentația condamnaților este organizată centralizat de 3 ori pe zi în cantina penitenciarului. Toți condamnații sunt asigurați cu hrană caldă, pregătită calitativ și la timp, în condiții sanitaro-igienice înalte și conform meniului zilnic. Meniul include: carne, pește, legume, fructe uscate, crupe, lapte, ouă, zahăr și alte produse alimentare în conformitate cu normele minime de alimentare zilnică. Bucătăria penitenciarului este amenajată cu utilajul necesar pentru pregătirea hranei, care este repartizată conform normelor alimentare și fiecare dată verificată de serviciul medical. Cantina penitenciarului este amenajată cu mobilă necesară pentru primirea hranei. Pentru spălarea veselei a condamnaților în cantină sunt instalate 5 cuvete cu robinete, conectate la sistemul centralizat de apă și canalizare, aprovizionate cu burete și detergente pentru spălarea veselei. Fiecare sector primește hrana în parte, fiind separat conform oralului zilei. În ce prevestește asistența medicală se indică că, condamnații, inclusiv şi Lupașcu Nicolae, beneficiază în mod gratuit de asistenta medicală şi de medicamente în volumul stabilit de Programul unic al asigurării obligatorii de asistenta medicală. Secția medicală este situată pe teritoriul penitenciarului, în încăperea blocului administrativ intern. Secția medicală dispune de biroul medial, sală de proceduri, izolatorul medical de 5 paturi. În blocul administrativ intern se află farmacia și cabinetul melicului-stomatolog. Toate birourile sunt amenajate conform cerințelor Ministerului Sănătății. Asistența medială este asigurată în regim non-stop 24/7. Zilnic lucrătorul medical de serviciu asistă la petrecerea apelului condamnaților, vizitează condamnații în secțiile sectoarelor de detenție. Pentru consultarea medicală de medici-specialiști condamnații sunt escortați în instituțiile medicale în afara penitenciarului (Centrul de Sănătate Lipcani şi Spitalul Raional Briceni), cu care administrația penitenciarului a încheiat contractele privind acordarea serviciilor medicale. În caz de urgentă este solicitată ambulanța. Pentru tratamentul în staționar condamnații sunt transferați în Penitenciarul nr.16 Pruncul.

Colegiul penal, efectuând calculul suprafeței din celulă ce-i revine unui condamnat în raport cu numărul persoanelor care s-au deținut în celulă, constată că spațiul personal revenit condamnatului Culacov Vadim în Penitenciarul nr. 11 Bălți a fost de 1,9 m^2 și doar 6 zile a fost de 4,13 m^2, iar în Penitenciarul nr. 2 Lipcani a fost de 2,6 m^2, însă din suprafața respectivă urmează a fi exclusă suprafața ocupată de blocul sanitar, de mobilier, de paturi, fapt ce contravine Hotărârii Guvernului RM nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați. Or, potrivit Raportului anual pentru anul 2017 și 2018 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane și Degradante, în care a fost subliniat că, starea spațiului de locuit pentru deținut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deținuți din celulele instituțiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură

și ținând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puțin 4 m^2 de spațiu locativ per deținut și de a revizui, în consecință, capacitatea oficială a instituțiilor penitenciare. Spațiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.

Mai mult ca atât, Colegiul penal conchide că autoritatea pîrîtă nu a dat răspuns la învinuirea privind deținerea în celule populate cu diferite insecte, umiditate în celule, asistența medicală necalitativă, în raportul depus făcând referire la niște date generale, din conținutul cărora nu poate fi reținut un răspuns concret la problemele ridicate în plângere.

Astfel, reieșind din situația descrisă în raportul prezentat de instituția penitenciară este evident că cel puțin sub aspectul detenției în celule supraaglomerate, prezența insectelor în celulă, umiditate ridicată și asistența medicală necalificată, față de condamnat nu au fost respectate pe perioada de detenție.

Colegiul penal remarcă că, condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 11 Bălți sânt integral confirmate prin raportul Consiliului pentru Prevenirea Torturii privind vizita preventivă efectuată la Penitenciarul nr. 11 Bălți pe data de 31 octombrie 2017, unde la compartimentul „Constatări” la pct.6 a fost stipulat că: prin limitele stabilite prin ordinul MJ nr. 576 din 31.12.2014 emis în baza art. 224 Cod de Executare, plafonul de detenție al Penitenciarului nr. 11 Bălți este de 520 persoane, suprafața medie calculată conform nr. maxim admis de detenție constituie 3 m^2, ne ținându-se cont de standardul minim de 4 m^2.

La fel, în pct. 9 din Raportul menționat s-a indicat că, în penitenciar persistă problema spațiilor locative, celulelor suprapopulate şi condițiilor igienice precare, ce duc le efecte negative asupra deținuților, soldate cu altercații, iar la pct. 12 se indică identificarea şi punerea la dispoziția deținuților a spațiilor de uscare a hainelor.

Astfel, la compartimentul „Recomandări” s-au subliniat următoarele: 1. excluderea de către ANP transferului deținuților în Penitenciarul nr. 11 Bălți şi respectarea plafonului de deținere de 258 locuri. 3. Întreprinderea urgentă a tuturor măsurilor necesare în vederea plasării persoanelor nefumătoare în celule destinate pentru nefumători. 6. Asigurarea continuității tratamentului deținuților cu boli cronice ori infecțioase, inclusiv servicii de diagnostic şi consultații ale specialiștilor; 7. Completarea funcțiilor vacante de medic psihiatru şi terapeut în vederea asigurării accesului deținuților la asistență medicală de calitate.

Cât privește condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 2 Lipcani, prin raportul Comitetului European pentru Prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT) din 24 aprilie 2018, s-a constatat la compartimentul VII „Asistența medicală în Penitenciarul nr. 2” la pct. 16 că, „Reieșind din majorarea numărului de condamnați şi numărul mic de angajați

medicali, Consiliul îşi exprimă îngrijorarea privind accesul deținuților la îngrijiri medicale". În compartimentul „Constatări" la pct. 12 este indicat: „Există o problemă în asigurarea cu personal medical, ce influențează accesul la servicii medicale a condamnaților, precum şi documentarea pretinselor acte de tortură, tratamente inumane şi degradante", iar la pct. 18 - „Examinarea medicală se realizează în prezența personalului nemedical în cazul vizitelor la stomatolog, dar şi în gărzile de noapte ale asistentelor medicale". În compartimentul „Recomandări" la pct. 6 şi 7 se indică: „Asigurarea serviciului medical cu personal în vederea realizării conforme a accesului la medic. Excluderea practicii de examinare medicală în prezența personalului nemedical".

La fel, în raport CpPT și-a exprimat îngrijorarea în privința stării tehnice şi sanitare a băii penitenciarului, or, baia este situată într-o clădire aparte și reprezintă un spațiu aproximativ de 40 m^2, acoperită cu teracotă, fără covorașe de cauciuc sau palete din lemn; încăperea este foarte rece, lipsesc instrumentării pentru duș; este un spațiu deschis, fără pereți între fiecare duș; nu este asigurată intimitatea condamnaților.

Drept consecință, Colegiul penal va respinge alegațiile recurentului potrivit cărora pe perioada detenției sale în Penitenciarul nr. 11 Bălți și în Penitenciarul nr. 2 Lipcani condamnatul Culacov Vadim nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman și/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiții a executării detenției, or, la analiza condițiilor de cazare a deținutului urmează a se reține prevederile Hotărârii Guvernului RM nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați, care în punctul 464 stipulează că, fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 m^2, care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcții.

În acest context, instanța de recurs statuează că Curtea Europeană a Drepturilor Omului reamintește că articolul 3 din Convenție obligă statul să se asigure ca orice persoană să fie deținută în condiții care sunt compatibile cu respectarea demnității umane, care să n-o supună suferinței sau durerilor de o intensitate care să depășească nivelul de suferință inerent detenției și că, având în vedere cerințele practice ale închisorii, sănătatea și bunăstarea deținutului să fie asigurate în mod adecvat *(Kudla, citată mai sus, §§ 92-94).* La evaluarea condițiilor de detenție este necesar să se ia în considerare efectele cumulative *(Dougoz v. Grecia, nr. 40907/98, § 46, CEDO 2001-II).*

În nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei, Curtea a menționat că articolul 3 al Convenției consfințește una din cele mai fundamentale valori ale unei societăți democratice. Acesta interzice, în termeni absoluți, tortura şi tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanțe şi de comportamentul victimei *(cauza Mozer c. Republicii*

Moldova şi Rusiei, 23 februarie 2016, § 117; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 2011, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62).

Curtea indică că, statul este obligat în ciuda problemelor logistice și financiare să organizeze sistemul său penitenciar astfel, încât să asigure deținuților respectul pentru demnitatea lor umană *(Soukhovoï v. Russia, nr. 63955/00, § 31 27 martie 2008, și Benediktov v. Russia, nr. 106/02, § 37, din 10 mai 2007).*

Astfel, instanța de recurs apreciază că dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr. 11 Bălți și în Penitenciarul nr. 2 Lipcani au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarele vizate.

La fel, instanța de recurs reține că deși de către instituția penitenciară au fost invocate un șir de argumente privind condițiile de detenție potrivit standardelor stabilite, în susținerea argumentelor date nu au fost prezentate careva probe.

În această parte instanța de fond a apreciat critic aspectele invocate de către administrația penitenciarului, nefiind fundamentate pe careva probe veridice, iar pentru a aprecia credibilitatea uneia dintre părți, în lipsa altor dovezi, instanța de judecată s-a bazat pe rapoartele organizațiilor naționale și internaționale ce țin de acest aspect și pe declarațiile condamnatului.

În acest context, instanța de recurs nu neglijează posibilitatea survenirii unor îmbunătățiri ale condițiilor de detenție în perioada ulterioară constatărilor efectuate de către aceste instituții, însă lipsa unor probe ale administrației instituției penitenciare în care s-a aflat condamnatul, care ar fi răsturnat prezumția de încălcare a condițiilor invocate de către ultimul, conduc la concluzia că alegațiile din cererea pendintă sunt justificate.

În susținerea celor expuse Colegiul penal notează dispoziția art.473^4 alin.(1) Cod de procedură penală, potrivit căreia la evaluarea condițiilor de detenție, instanța de judecată dă apreciere atît probelor prezentate de părţi, cît şi rapoartelor instituțiilor naționale şi internaționale în domeniu.

În acest sens CtEDO a explicat că, dacă există o dispută cu privire la condițiile de detenție între părți, **nu este necesar să se constate veridicitatea fiecărui element litigios:** atunci când alegația gravă nu este respinsă de către statul pârât, poate fi conchisă încălcarea art. 3 din Convenție. Este cazul când statul este unicul care deține informații susceptibile de a confirma sau respinge alegațiile reclamantului.

Prin urmare, principiul potrivit căruia proba îi revine celui care afirmă nu se aplică întotdeauna. Faptul că statul nu prezintă aceste informații îi permite Curții să ajungă la concluzia că alegația este una justificată *(a se vedea în acest sens cauza*

A. şi alţii c. Regatului Unit, 12 februarie 2009, § 132; cauza Idalov c. Rusiei, 22 mai 2012, § 98).

La acest capitol, Colegiul penal reține că în conformitate cu art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală, în cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. Instanţa de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat.

În temeiul prevederilor art. 473^2 alin. (3) Cod de procedură penală, condamnaţii care au fost deținuți cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

Astfel, instanța de fond a constatat că Culacov Vadim s-a aflat în condiții de detenție contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr. 11 Bălți o perioadă de 143 zile, iar în Penitenciarul nr. 2 Lipcani o perioadă de 115 zile.

Prin urmare, având în vedere că s-au adeverit alegațiile petentului privind condițiile inumane de detenție, luând în considerație totalitatea efectelor cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum şi intensitatea, gravitatea şi durata încălcării, ținând cont de principiile proporționalității şi echității, instanța de fond corect a considerat necesar, oportun şi rezonabil de a reduce pedeapsa condamnatului cu 15 zile pentru perioada de 143 zile în care acesta s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 11 Bălți, și cu 12 zile pentru perioada de 115 zile în care acesta s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, cu calcularea a 1 zi de reducere pentru 10 zile de detenție.

În asemenea circumstanțe, Colegiul penal conchide că prima instanță în mod întemeiat a dispus reducerea termenului pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani stabilite lui Culacov Vadim prin sentința Judecătoriei Edineț sediul Briceni din 18.04.2023 cu 27 zile, în acest sens ținându-se seama de severitatea și gravitatea condițiilor de detenție contrare art. 3 din Convenție.

Astfel, Colegiul penal apreciază că remediul aplicat în speța dată este unul adecvat şi suficient, bazat pe o justă şi echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt cu o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat şi recompensa instituită şi care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate.

În atare circumstanțe, instanța de recurs reține că instanța de fond a pronunțat o încheiere întemeiată şi motivată, iar în situația în care instanța şi-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care infirmă/afirmă acuzația, permițând părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de apel/recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță *(Hotărârea CtEDO Garcia Ruis versus Spania).*

Pe motivele expuse mai sus, Colegiul penal va respinge recursul declarat de directorul Penitenciarului nr. 2 Lipcani Andrei Socol împotriva încheierii judecătoriei Edineț sediul Briceni din 23 februarie 2024 ca fiind nefondat, menținând fără modificări încheierea adoptată de prima instanță.

În conformitate cu prevederile art.449 alin. (1) pct.1) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal,-

D E C I D E :

Recursul directorului Penitenciarului nr. 2 Lipcani Andrei Socol declarat împotriva încheierii judecătoriei Edineț sediul Briceni din 23 februarie 2024 emise în privința lui Culacov Vadim se respinge ca nefondat, cu menținerea încheierii în cauză fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul: Ghenadie Liulca

Judecătorii: Viorel Pușcaș

Oleg Moraru